

Λανθάνων υποθετικός λόγος

Λανθάνων ονομάζεται ο υποθετικός λόγος του οποίου η υπόθεση δεν είναι φανερή αλλά "λανθάνει", κρύβεται.

Η υπόθεση μπορεί να κρύβεται:

σε μια υποθετική μετοχή

α) Μή **σωθέντων** εκείνων τότε οὐδ' ἂν ὑμεῖς ὑπήρχετε νῦν. (μτφρ. Αν δεν σώζονταν εκείνοι, τότε ούτε εσείς τώρα θα υπήρχατε.)

Υπόθεση: «εἰ μὴ ἐκεῖνοι ἐσώθησαν»

Απόδοση: «οὐδ' ἂν ὑμεῖς ὑπήρχετε»

2ο είδος - Το μη πραγματικό.

β) Οἱ **κολακεύοντες** καὶ οἱ **ἐξαπατῶντες πιστευθέντες** τοὺς πιστεύσαντας ἀδικοῦσιν. (μτφρ. Οι κόλακες και οι απατεῶνες αν γίνουν πιστευτοὶ ἀδικοῦν ὅσους πίστευσαν.)

Υπόθεση: «Ἐὰν οἱ κολακεύοντες καὶ οἱ ἐξαπατῶντες πιστευθῶσιν»

Απόδοση: «τοὺς πιστεύσαντας ἀδικοῦσιν»

4ο είδος – Αόριστη επανάληψη στο παρόν και στο μέλλον.

γ) Μὴ **καμών**, οὐκ ἂν δύναιο εὐδαιμονεῖν. (μτφρ. Αν δεν κουραστείς, δεν είναι δυνατό να ευτυχήσεις.)

Υπόθεση: «εἰ μὴ κάμοις»

Απόδοση: «οὐκ ἂν δύναιο εὐδαιμονεῖν.»

5ο είδος – Απλή σκέψη του λέγοντος.

Παρατήρηση:

Τα στοιχεία που συναποτελούν τον υποθετικό λόγο είναι η μετοχή, που ισοδυναμεί με υποθετική πρόταση, και το ρήμα ή ο ρηματικός τύπος της πρότασης, που επέχει θέση απόδοσης. Για να αναγνωρίσουμε το είδος του υποθετικού λόγου, στηριζόμαστε κατ' αρχάς στην απόδοση και έπειτα στο νόημα. Η αναγνώριση του είδους, διευκολύνει στη συνέχεια να αναλύσουμε τη μετοχή στην αντίστοιχη υποθετική πρόταση, σύμφωνα με το είδος του υποθετικού λόγου.

σε μια χρονικοῦποθετική πρόταση

α) Σπουδαίων τοίνυν ἐστὶν ἀνθρώπων, **ὅταν βελτίστη τῇ παρουσίᾳ τύχη χρῶνται**. (μτφρ. Αποτελεῖ λοιπὸν χαρακτηριστικὸ των αξιόλογων ἀνθρώπων, ὅταν αξιοποιοῦν την καλύτερη ευκαιρία που παρουσιάζεται.)

Υπόθεση: «ἂν βελτίστη τῇ παρουσίᾳ τύχη χρῶνται»

Απόδοση: «Σπουδαίων τοίνυν ἐστὶν ἀνθρώπων.»

4ο είδος – Αόριστη επανάληψη στο παρόν - μέλλον

β) Ἐπειδὴν γὰρ **τι δόξη καὶ ψηφισθῆ**, τότε ἴσον τοῦ πραχθῆναι ἀπέχει ὅσονπερ πρὶν δόξαι. (μτφρ. Διότι ὅταν κάτι θεωρηθεῖ καλὸ και ψηφισθεῖ, τότε ἀπέχει τόσο ἀπὸ την εκτελέση, ὅσον και πρὶν αποφασισθεῖ.)

Υπόθεση: «ἂν τι δόξη καὶ ψηφισθῆ (σύνθετος υποθετικός λόγος)»

Απόδοση: «τότ' ἴσον τοῦ πραχθῆναι ἀπέχει»

4ο είδος – Αόριστη επανάληψη στο παρόν - μέλλον

γ) Ὅπότεν **ὀργιζώμεθα**, μαινόμεθα πάντες. (μτφρ. Κάθε φορά που οργιζόμαστε, γινόμαστε ὅλοι παράφρονες.)

Υπόθεση: «ἂν ὀργιζώμεθα»

Απόδοση: «μαινόμεθα πάντες.»

4ο είδος – Αόριστη επανάληψη στο παρόν - μέλλον

Παρατήρηση:

Τα στοιχεία που συνθέτουν τον υποθετικό λόγο είναι η χρονικοῦποθετική πρόταση που ισοδυναμεί με υποθετική πρόταση (ως υπόθεση) και το ρήμα ή ο ρηματικός τύπος της κύριας πρότασης (ως απόδοση).

σε μια χρονικοῦποθετική μετοχή

π.χ. Θυσίας δὲ **θύων** μικρὰς ἀπὸ μικρῶν οὐδὲν ἠγεῖτο μειοῦσθαι τῶν ἀπὸ πολλῶν καὶ μεγάλων πολλά καὶ μεγάλα θυόντων. (μτφρ. Κάθε φορά που προσέφερε μικρές θυσίες ἀπὸ τη μικρὴ του περιουσία, θεωροῦσε ὅτι δεν υστεροῦσε καθόλου ἀπὸ αὐτοὺς που προσέφεραν πολλές και μεγάλες θυσίες ἀπὸ πολλή και μεγάλη περιουσία.)

Υπόθεση: «ὅποτε δὲ θυσίας θύοι μικρὰς ἀπὸ μικρῶν»

Απόδοση: «οὐδὲν ἠγεῖτο μειοῦσθαι τῶν ἀπὸ πολλῶν καὶ μεγάλων πολλά καὶ μεγάλα θυόντων.»

6ο είδος - Αόριστη επανάληψη στο παρελθόν.

σε μια αναφορικοῦποθετική πρόταση

α) Ὅτι ἂν συμβῆ, τλήσομαι. (μτφρ. Ὅτι κι αν συμβεῖ, θα υπομείνω.)

Υπόθεση: «Ἄν τι συμβῆ»

Απόδοση: «τλήσομαι»

3ο εἶδος - Το προσδοκώμενο.

β) Διὰ τὸ ἐπιλελοιπέναι ἅπαντα τὸν σῖτον ἔμελλον ὁμολογήσειν **ὅ,τι τις λέγοι**. (μτφρ. Εξαιτίας του ὅτι υπήρχε ἔλλειψη ὁλων ανεξαιρέτως των τροφίμων ἐπρόκειτο να δεχτοῦν οποιαδήποτε πρόταση τους ἔκανε κάποιος.)

Ο υποθετικός λόγος εἶναι και λανθάνων και πλάγιος υποθετικός λόγος. Εἶναι λανθάνων γιατί η υπόθεση κρύβεται στην αναφορικοῦποθετική πρόταση «ὅ,τι τις λέγοι» και πλάγιος γιατί η ἀπόδοση βρίσκεται στο ειδικό ἀπαρέμφατο «ὁμολογήσειν».

Στον ευθύ λόγο μετατρέπεται ως εξής:

Υπόθεση: «ἐάν τις λέγη»

Απόδοση: «ὁμολογήσουσιν»

3ο εἶδος - Το προσδοκώμενο

γ) Καὶ **ὄτω δοκεῖ ταῦτ'**, ἔφη, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. (μτφρ. Και ὅποιος συμφωνεῖ μ' αυτά, εἶπε, να σηκώσῃ το χέρι.)

Υπόθεση: «εἰ τι δοκεῖ ταῦτ'»

Απόδοση: «ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα.»

1ο εἶδος - Το πραγματικό.

Παρατήρηση:

Τα στοιχεία που συνθέτουν τον υποθετικό λόγο εἶναι η αναφορικοῦποθετική πρόταση που ισοδυναμεῖ με υποθετική πρόταση (ως υπόθεση) και το ρήμα ἢ ο ρηματικός τύπος της κύριας (ως ἀπόδοση).

σε μια αναφορικοῦποθετική (επιθετική) μετοχή

π.χ. **Οἱ μὴ τὴν πόλιν ὠφελήσαντες** οὐ δίκαιόν ἐστι ταῦτα λέγειν. (μτφρ. Ὅσοι δεν ὠφέλησαν τὴν πόλη, δεν εἶναι δίκαιο να λένε αυτά.)

Υπόθεση: «Οἱ μὴ τὴν πόλιν ὠφελήσειαν,»

Απόδοση: «τούτους οὐ δίκαιόν ἐστι ταῦτα λέγειν.»

5ο εἶδος - Απλή σκέψη του λέγοντος.

σε εμπρόθετους προσδιορισμούς ἄνευ, μετά, ἐκ, ἀπό, + γενική

α) εἰ δέ τις λέγοι ὅτι **ἄνευ τοῦ** τὰ τοιαῦτα ἔχειν καὶ ὀστᾶ καὶ νεῦρα καὶ ὅσα ἄλλα ἔχω οὐκ ἂν οἶός τ' ἦ ποιεῖν τὰ δόξαντά μοι. (μτφρ. Αν κάποιος λέει ὅτι χωρίς [αν δεν εἶχα] αυτά, δηλαδή τα ὀστᾶ, τα νεῦρα και ὅσα ἄλλα ἔχω, δεν θα μπορούσα να κάνω αυτά που θέλω.)

Υπόθεση: «εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα εἶχον»

Απόδοση: «οὐκ ἂν οἶός τ' ἦ»

2ο εἶδος - Το μη πραγματικό

β) **Ἄνευ χρημάτων** οὐδέν ἐστι γενέσθαι. (μτφρ. Αν δεν υπάρχουν χρήματα τίποτα δεν εἶναι δυνατό να γίνει.)

Υπόθεση: «ἐάν μὴ ὦσι χρήματα»

Απόδοση: «οὐδέν ἐστι γενέσθαι / γενήσεται.»

3ο εἶδος - Το προσδοκώμενο.

σε επιρρήματα ἄλλως, ἀμαχεῖ, οὕτως, δικαίως, ἐκείνως, ταύτη

α) **Οὕτως** γὰρ πρὸς τὸ ἐπιέναι τοῖς ἐναντίοις, εὐψυχότατοι ἂν εἶεν. (μτφρ. Γιατί ἔτσι [αν ἔχουν ἔτσι τα πράγματα] οἱ στρατιώτες εἶναι γενναϊότατοι στις ἐπιθέσεις ἐναντίον των ἐχθρῶν).

Υπόθεση: «εἰ οὕτως ἔχοιεν πρὸς τὸ ἐπιέναι τοῖς ἐναντίοις»

Απόδοση: «εὐψυχότατοι ἂν εἶεν»

5ο εἶδος - Απλή σκέψη του λέγοντος

β) Νῦν δὲ οὕτως ἔχει **ἀμαχεῖ** μὲν ἐνθένδε οὐκ ἔστιν ἀπελθεῖν· [ἦν γὰρ μὴ ἡμεῖς ἴωμεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, οὗτοι ἡμῖν ὀπότεν ἀπίωμεν ἔψονται καὶ ἐπιπεσοῦνται.] (μτφρ. Τώρα ἔτσι ἔχουν τα πράγματα. Χωρίς να αγωνιστοῦμε δεν εἶναι δυνατό να αποχωρήσουμε ἀπὸ ἐδῶ.)

Υπόθεση: «ἂν μὴ μαχώμεθα»

Απόδοση: «ἐνθένδε οὐκ ἔστιν ἀπελθεῖν»

3ο εἶδος - Το προσδοκώμενο.